

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 10.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . . . 10 "

pe 1/4 an . . . . . 5 "

pe o lună . . . . . 2 "

-rli de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate

pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 10

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

Cum stă țeara?!

Cum stă țeara, — eată întrebarea pe și-o pun cei cari urmăresc cu grijă întâmplările politice.

Ear un răspuns deplin lămurit nu se găsește un singur om în țeară, nici chiar Majestatea Sa, care să poată da. Eată de ce: de luni de zile, aproape d'un an, fiecare zi își are întâmplarea sa și întâmplarea de azi schimbă judecata ce am avut-o despre lucrurile de ieri și nimeni nu știe dacă ziua de mâine nu va aduce vr'o întâmplare care să tragă dungă peste socotelile de azi.

Astfel, și cu noua stăpânire, nimeni n'ar cuteza să pună rămășag că ea avea viață mai lungă, pentru-că de unde la început se părea că s'a pornit cu putere, în urmă și-a găsit și ea ne-căzută cu obstaculă kossuthistă, care-l o împedecă într-o îndeplinirea lucrurilor pentru cari M. Sa i-a dat cărna țării. . . în săptămâna trecută, ș'anume Joi noaptea, a biruise apoi în Dietă pe kossuthiști, așa în cât se credea că toate vor merge neted. . . Peste trei zile ear s'au schimbat lucrurile în mai rău. . .

De ieri se crede acum că ear s'au întors toate spre bine. Întâiul sfetnic al M. Sale, Dr. Körber din Viena, vorbește adică în ședința de Marți a Sfatului Impărațesc din Austria lucruri cari pe Unguri i-a supărat rău. Toți așteptau deci ca Tisza să respingă bărbătește cuvintele rostite de Körber. Kossuthiștii îndeosebi erau în mare fierbere.

Tisza a și răspuns apoi în ședința de Mercuri a Dietei așa fel, în cât i-a mulțumit până și pe cei mai sălbatici 48-tiști, căci însăși căpetenia lor Ugron și-a arătat mulțumirea asupra vorbirii întâiului ministru.

Se și vestește Mercuri în toată țeara că astfel Tisza a putut să-i molcomească pe kossuthiști, că se va face pace și lucrurile se vor porni în văgășul lor firesc.

În aceeași vreme se crede însă că din pricina tonului aspru alui Tisza se va supăra Körber, sfetnicul din Austria al M. Sale, așa că s'ar putea naște acolo încurcături mari. Și la tot cazul M. Sale, îi va pricinui multă bătaie de cap până ce-l va împăca pe întâiul Sef sfetnic.

Se și scrie, că îndată după-ace la Viena s'a cunoscut vorbirea lui Tisza. Întâiul sfetnic Dr. Körber s'a dus să vorbească cu M. Sa, ear Tisza s'a dus și el la Viena.

Acum așteaptă toți să vadă ce se va alege din toată daraverea.

Dăm, în altă parte a numărului nostru de azi, amănunte despre cele petrecute cu acest prilej în Dieta din Budapesta. Aci ținem să șpunem numai atâtă, că toate foile maghiare scriu cu laudă despre această vorbire alui Tisza. În același timp se năpustesc asupra lui Dr. Körber. Ear foile din Austria, în locul întâi «N. Freie Presse» laudă pe Körber și lovesc în Tisza. E un război cum de mult n'a fost între foile celor două state de sub sceptrul M. Sale.

Deocamdată Tisza a scăpat însă bine în Dietă, și n'a pățit ca Hédervary, care — se știe — a căzut în Dietă tocmai pentru-că nici chiar tovarășilor săi de luptă nu li-s'a părut că a răspuns destul de bărbătește vorbirii în care Körber ear atinsese afacerile din Țeara Ungurească.

Ce va fi mâine, — nimeni nu știe. Vedem numai că lucrurile Dietei merg greu de tot. «Părinții patriei» vorbesc atâtă, că nici până acum n'a ajuns încă rîndul să se voteze asupra legii privitoare la asentări și la strângerea dărilor. . . Se crede însă că până la Crăciun se va fi mântuit cu amândouă aceste legi. Altfel cade și Tisza.

Omagii. Duminecă fiind aniversarea căsătoriei de 34 ani a Regelui României, „Societatea funcționarilor publici” a trimis la Sinaia următoarea telegramă:

„Cu prilejul fericitei aniversări a căsătoriei Majestaților Voastre, în numele Societății funcționarilor publici vin a depune la picioarele Tronului expresiunea omagilor noastre de profund respect și devotament, urînd din adîncul sufletului să trăiți ani mulți, Sire, pentru fericirea tuturor Românilor.

„Să trăiască Majestatea Sa Regina!
„Să trăiască Altețele Lor Regale Prințipele Ferdinand și Prințepesa Maria!
„Să trăiască Prințipi, scumpii suflători românești, Carol, Elisabeta, Maria și Nicolae“.

Președintele Societății funcționarilor publici **Dimitrie Protopopescu.**

Întă răspunsul dat de M. S. Regele.

D-lul D. Protopopescu.

„M. S. Regele a primit cu viebucurie felicitările și urările ce societatea funcționarilor publici i-a adresat prin d-v.

„Augustul Suveran mă însărcinează să transmit d-v. precum și tuturor membrilor societății cele mai călduroase mulțumiri pentru bine-simțitele urări ce-l adresați cu ocazia zilei de astăzi.

Mareșalul Curței: **Priboianu.**

Înaltul ordin de zi dat de Regele Românilor către armată a fost primit nu numai de presa română cu bucurie, dar chiar presa maghiară, arătând binele ce-l face și grija ce M. S. Regele o are pentru armată, vorbește cu mare respect de regele României și-l fericeste pe frații noștri că au un asemenea rege. Îndeosebi îl laudă pentru hotărîrea cu care Regele României a pășit împotriva bătăii în armată, pentru dragostea cu care-i sfătuiește pe toți să se supună poruncilor și peste tot: pentru sfaturile înțelepte ce dă în toate afacerile privitoare la armată.

Întru amintirea Impărătesei și Reginei Elisabeta, cu prilejul zilei de ieri (Elisabeta), în biserica episcopescă română din Arad s'a făcut slujbă dumnezeiască. A slujit directorul seminarial Roman R. Ciorogariu și Dr. T. Botiș, hipodiamon și profesor seminarial. Au fost de față P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap, protopopul P. Miulescu, întreg corpul profesoral și elevii institutului pedagogico-teologic.

După serviciul divin, elevii s'au reîntors la Seminar, unde profesorul N. Mihulin li-a ținut o vorbire frunoză întru pomenirea decedatei Impărătese și Regine.

Cel mai mare proces al veacului începe azi, ș'anume procesul celor amestecați în măcelul dela Khisenev, în Rusia, cu care prilej, se știe, Rușii au omorît o mulțime de Ovrei. Se crede că procesul acesta va ținea cel puțin 6 săptămâni, fiind 400 învinuți, 3000 martori, ear advocați cari apără sunt 100.

Din toată lumea au sosit la Khisenev ziaristi cari să stea și să vadă desbaterile acestui proces.

DIN DIETĂ.

— Ședința de Miercuri. —

În ședința asta, noul ministru-președinte a ținut o vorbire de cea mai mare însemnătate politică, care a fost primită cu aplauze chiar și de opoziția dușmană noului guvern.

Înainte de ordinea de zi, kossuthistul **Nessi Pál** a cetit vorbirea ministrului-președinte austriac **Körber**, arătând cum din nou se amestecă în afacerile din lăuntru ale Ungariei, lucrurile ce n'are nici un drept, căci parlamentul maghiar e chîemat, ca împreună cu regele, să resolve criza actuală. Și pe vremea lui **Hédervary** își permisesese acest amestec, fără ca **Hédervary** să-l fi respins. Cere deci dela noul ministru-președinte, ca cel puțin el să fie mai energic și să dovedească că în adevăr e mâna de fier, respingînd amestecul nepermis alui **Körber**.

După ce mai vorbește **Ugron** și **Feilitzsch**, se ridică ministrul-președinte **Tisza**.

Nu se simte îndemnat să se ocupe mai serios cu cuvintele lui **Körber**. El, ca ministru ungar, nici odată nu s'ar fi amestecat în felul lui **Körber**, în afacerile din lăuntru ale Austriei. Declarațiile lui **Körber** nu sunt decât declarații de diletant ale unui străin cuvază, cărora ar fi greșit să le atribue însemnătate mai mare. Pe noi nu ne poate privi, cum se exprimă dreptul public austriac despre drepturile suverane ale împăratului austriac. Un lucru stă mai pe sus de ori ce îndoielii, și-anume că drepturile suverane ale regelui **Ungariei**, dreptul public ungar le hotărăște. În privința asta eu sunt liniștit. Amestecul de vorbe ale unui străin n'are să ne sparie, iar dacă în praxă ar încerca cine-va să se amestece, sunt convins că întreaga opinie publică maghiară ar respinge acest amestec cu cea mai mare energie.

Cuvintele aceste ale ministrului-președinte au fost acoperite de aplauze frenetice.

Ugron Gábor, în numele opoziției, îi exprimă ministrului-președinte mulțumita sinceră a partidului opozițional pentru cuvintele lui energice.

După pauză urmează două interpelări, după cari ședința se încheie.

Între cei cari s'au înscris să interpeleze este și **Dr. A. Vlad**, care și-a pus gând să descopere toate blăstămățiile ce săvîrșesc oamenii stăpânirii slujbași în cercul Dobrei, unde din răzbuire au închis casina română.

Din Viena.

— Corespondință particulară. —

În rîndul trecut am scris despre înființarea „Clubului român”, amintind, că aceasta societate va face tot posibilul — ca în cel mai scurt timp să poată și în direcție materială ajutama meseriașii români.

Astfel, deși în leagănul existenței, în 14 l. c. a aranjat o serată musicală-declamatorică cu concursul dlui **Zaharia Bârsan** în Restaurantul „Zur Rose” VIII. Lenaugasse 11. — Prețul de intrare 1 cor.

Programa acestei serate a fost:

1. Cuvîntul presidentului **Sandulovici**.
2. Deșteaptă-te române, cântat pe pian de domnișoara **Lazar**.
3. **Zaharia Bârsan**, satira III. de **Eminescu**.
4. Duette: violină și pian — domnișoara **Lazar** și dl **Adrian Forgact**.
5. Amintiri din viață, de dl **Novacovici**.
6. D-șoara **Lazar** — imnul studențesc italian.
7. **Zaharia Bârsan** — „**Ulad Tepeș**“.
8. Cuvînt de închidere.

— Cred, e de prisos a mai descrie în fraze lungi destășurarea programului. De ajuns, — când rămănem pe lângă cele 2 puncte principale:

Cuvîntul de deschidere — și artistul nostru **Bârsan**.

Dl **Sandulovici** — în puține cuvinte a salutat oaspeții, între cari special pe reprezentanții „**României Junce**” și pe frații italieni, cari asemenea au grăbit să asiste la prima serată a „**Clubului român**“.

Frații italieni au fost primiți cu aplauze generale și tractați cu cea mai perfectă dragoste și ospitalitate.

A mai salutat pe reprezentanții ofițerilor români.

În discursul său domnul **Sandulovici** a făcut apel la spriginul coloniei române din Viena „căci numai jertfind se pot realiza idealuri mari și mărunte“.

Încât producția dlui **Bârsan** — așii fi în stare nefiind eu artist, a o critica, apoi numai atâtă pot aminti, că organele de conducere ale fondului pentru teatrul român din Transilvania — într'adevăr se pot mândri cu alesul lor pentru viitorul **Thaliei** române.

Dl **Zaharia Bârsan** pe lângă stătura sa de bărbat imposant — mai are darul unei voci admirabile de tragedian — și o perfectă școală dramatică. . .

Dînsul e la culmea chemării. . . nici nu s'ar putea alt-cum explica efectul cel mare produs din incidentul acestei serate. . . toți au rămas încantați, mulțumiți în suflet în aceeași vreme, vîzînd — că poporul nostru este fericit a nutri și desvolta la sinul său talente de artiști. . .

Dlul **Zaharie Bârsan** i-s'au făcut mari ovații. . .

Dee bunul Dumnezeu ca ovațiile acestea să fie în fața poporului lipsit de teatru național.

Domnișoara **Lazar** conservatoristă — are tehnică perfectă musicală — și știe smulge accente duioase din inima ascultătorului. . .

Dl **Adrian Forgact**, stud. fil., poet tîner, fiind foarte multilateral în arte. . . știe se stăpânească arcul perfect și în aceeași vreme duios. . .

Mai restează să vorbim despre dl **Novacovici**. . . Amintirile lui de viață au tractat o temă și aceea temă e vecinica iubire. . . acel curent electric din organismul nostru, care împreună cele pozitive cu cele negative. . .

Dînsul ni-se înfățișează în fragedă copilărie, sărutînd la poarta bisericii o țigancă — surprins de tată-său, în această manifestare a înconștientei iubiri. . . și binecuvîntat peste cap cu protocolul. . .

Sfințirea bisericii din Păclișa.

— Raport special. —

O zi rară și de multă mângâiere sufletească a avut poporul din comuna Păclișa (tractul Alba-Iulia) în 17/30 August a. c., când s'a îndeplinit adică sfințirea bisericii radical renovată și provăzută cu un turn nou.

Înainte de a descrie în special sfințirea bisericii din Păclișa, țin de potrivit a aminti, că acest act, întemplat după-cum am zis în 17/30 August, în formă nu ne-a surprins așa de tare, de oare-ce dela ocuparea scaunului protopresbiterial de către **On. D. Ioan Teculescu**, în tractul nostru sunt cât de dese asemenea acte. Așa prin luna Februarie am asistat la sfințirea bisericii din Geoagiul-de-sus, în vară la sfințirea bisericii din Tecsești, după-aceia la cea din Păclișa, la sfințirea școalei din Telna și având în curând să urmeze încă vre-o 2—3 sfințiri de biserică.

Toată această înaintare a poporului din tractul Alba-Iulia, i-se atribuie în prima linie protopopului tractual, care prin binesimțitele cuvântări ținute la diferite ocazii a știut să însușească în inimile parochienilor simțul acesta de înaintare pe terenul bisericesc și școlar.

La stăruințele neobosite ale onorabilului paroch local Nicolae Cada, evlaviosul popor din Păclișa a fost de acord cu frumoasele propuneri ale păstorului conștient și astfel, care cât a putut a sacrificat pentru înnoirea lăcașului sfânt. Nenumărate binefaceri a făcut dl paroch cu această ocazie pentru biserică, între care merită a fi amintite dăruirea unui clopot frumos, în valoare de 600 coroane.

Mult a ostenit alătura cu parochul și cu neobosiții epitropi Nicolae Bêlgrădeanu și Petru Oana și evlaviosul popor până când au văzut casa Domnului din nou împodobită, lungită, lărgită și înălțată într'un mod radical cu un turn frumos și elegant, așa, ca astăzi această biserică poate ocupa locul de frunte în ori-care oraș. Astfel haină nouă, haină de mireasă a îmbrăcat biserică din Păclișa.

Sosind în sat dl protopop, a fost salutată de către toți cu vii și numeroase strigăte de bucurie „Să trăiască”, oferindu-i-se în partea unei fetițe un frumos buchet de flori.

Momentul a fost momentul, când au plecat din curtea parochială, când au început a cânta tropariul hramului: „Bine ești cuvântat doamne” în tonat de toți preoții slugitori, de învățători și cântăreți. În astfel de cântări frumoase au ajuns înaintea bisericii. Soarele lucește intensiv, aspectul sărbătoresc al poporului mărește strălucirea generală. Toată suflarea e cuprinsă de evlavie adâncă. În fruntea tuturor protopopul și împreună slugitorii preoți, asemenea cuprinși de evlavie.

Mărețul nostru serviciu bisericesc să începe în fața ușii bisericii, unde doisprezece preoți sub conducerea mandatarului arhieresc, servesc împreună ritualul prescris, după care urmează încunjurarea de 3 ori a bisericii și cetirea alor 3 evan-

gheliți. După aceea intrând în biserică s'a purces la sfințirea apei în mijlocul bisericii. După stropirea cu apă pe dinlăuntru a bisericii, s'a început imediat sfânta liturghie.

Răspunsurile liturghice le-au executat în cor mai mulți învățători și cântăreți, din loc și jur, sub conducerea învățătorului Victor Ciora din Geoagiul de sus.

Preoții asistenți, pe lângă mandatarul arhieresc au fost: *Irimie Iliescu*, paroch în Stremț; *George Albu*, paroch în Geoagiul de sus; *Dionisie Truța*, paroch în Telna, *Ioan Maxim*, paroch în Ighiu; *Ioan Berghian*, par. în Hepria; *George Cătean*, paroch în Oarda de jos; *Ioan Munteanu*, paroch în Oarda de sus; *Nicolae Maniu*, paroch în Vințul de jos; *Daniel Chirila*, paroch în Cârna; *Ioan Stanca*, paroch în Vurpăr; *Ioan Stoicuța*, paroch în Inuri și parochul local *Nicolae Cada*.

Pe cât cu dragoste a contribuit poporul cu micile sale puteri, pentru înfrumusețarea bisericii, pe atât de înălțător și evlavios a decurs actul sfințirii, căci vocea plăcută a domnului protopop a înălțat frumusețea actului și credincioșii cu evlavie îi sorbiau cuvintele de pe buze.

La finea liturghiei dl protopop a rostit poporului în mare număr venit și din comunele învecinate predica — care ca la toate actele de acest fel a format fără îndoială punctul cel mai principal și mai atrăgător al mărețului serviciu.

După săvârșirea întregului ceremonial s'a dat un banchet în școală pe speșele On. paroch local dl Nicolae Cada, unde s'au rostit mai multe toasturi.

Vesel ca și dispoziția noastră s'a săvârșit banchetului, după care pe la 5 ore p. m. s'a departat fiecare la ale sale.

Frumoasa școală și frumoasa biserică stau acum în Păclișa, ca 2 faclii aprinse, puse pe masă și luminând comunei, ca toți să se vadă și nimeni să nu umble în întunerecul neștiinței. *Participant.*

Munții Apusenii.

Câmpeni, 12 Noemvrie a. c.

Nouă, Moșilor, de un timp încoace ne merge foarte bine, așa încât putem afirma că trăim în raiul fericirilor, — dacă mai există și acel local. Și cum nu, când abia câte-va săptămâni mai înainte avurăm rara și deosebita fericire de a fi vizitați de două capete luminate, cari și-au dat toate silințele să ne ușureze soarta cea amară. Inchipuți-ți-ve doi deputați din Dieta țării ne-au făcut visita. Unul guvernamental Bonca Miklós, și kossuthistul Verthán. Amândoi oameni mari și cu multă durere față de poporul român din Munții Apusenii și în special față de Bistrenii. E drept că față de Câmpenarii nu și a arătat bunăvoința, dar au fericit pe bieții Bistrenii, cărora le-au promis toate pă-

durile, de present aflătoare în mâna erariului, precum și pășunatul munților. Că se vor ținea de promisiunile făcute Bistrenilor, asta nu o știm, ce știm e, că până acuma le-a venit la poporul din Bistra dreptul de a pășuna gratis pe ori și care munte în lunile de iarnă, iar despre păduri încă nu le-a venit nimic. Se dă însă cu socoteala, că pe vara viitoare să le vină dreptul de a se odihni tot gratis la umbra ori cărui brad de munte.

Apoi le-au mai făcut ceva, o bancă numită: „Bistrai köszégi hitelintézet”, iar Bistrenii saltă de bucurie și sunt foarte mulțumiți de prinoasele aduse de acestea două capete „luminate”. Și ca afacerea să apară și mai și, un patriot scrie o corespondență lungă în foaia comitatensă „Aranyos Vidék”, din 7 Noemvrie nr. 45 prin care laudă ținuta deamănă a primarului din Bistra Catalina Jozsef, pentru-că a făcut propunere în reprezentanța comunală, ca comuna cu cele 30000 cor. să cumpere 1/2 din acțiunile ce numita bancă le edă. Laudă apoi și pe Vasile Tomuța pentru interesul dezvoltat cu privire la înființarea băncii și pentru compunerea statutelor, pe cari reprezentanța cu bucurie le-a primit, afară de un popă, și în fine roagă pe cei dela comitat să sprijinească acest scop sublim.

Dar lăsând glumă la o parte, nouă întâi și întâi ne ar fi rușine, ba ne-am ținea ofensați să facem o asemenea instituție prin care să ne laude foile ungurești știind că aceea nu poate fi instituție nici românească și nici pentru binele nostru. Apoi ori și ce om cu mintea sănătoasă dacă i-a cetit numai statutele poate vedea, că întreaga interpretare e numai spre trul nostru atât moralmente, cât și materialmente și poate ușor observa intențunea celor ce i-au pus la cale pe Bistrenii să o facă, pentru-că în un ș. se zice: „Fie-care acționar e dator a supraveghia să nu se întemple nimic contra statului ungar, și dacă observă însă că cineva, fie acționar ori altă persoană va lucra, are datoriță să l arete, căci la din contra el va fi pedepsit”. În altul se zice: „Inspekția supremă o are vice-comitele comitatului, el reprezintă comuna Bistra, care are 1/2 din acțiune”. Apoi „Directorul institutului nu poate fi altul, decât protopretorele”. Și în alt ș. spune: „Președintele numai acela poate fi care știe ungurește” etc.

Paragraf de felul acesta mai sunt încă o sumedenie, cari taie direct în

pretensiunile noastre naționale și cari ne necintesc tot ce avem noi mai scump: limba și națiunea. Oare aceasta e instituție românească? Pentru binele poporului Român e înființată această bancă! Oare mai este vre-un Bistrean, care să susțină că eventualul câștig curat se va întrebuița pentru scopuri românești, ajutorarea școalelor și altor instituții de ale noastre, cari se afla în miserie și pe cari „patrioții” noștri le-ar șterge de pe fața pământului?

Prin aceasta instituție, Bistrenii ori mai bine zis aceia cari au votat pentru înființarea băncii, în loc să fi înaintat, au decăzut atât moralmente cât și materialmente. Moralmente, pentru-că s'au desbrăcat de ori și ce simț românesc și au intrat în tabăra pismășului, iar materialmente, pentru-că, încurând pe toate averile lor va fi întabulată „Megyei takarek pénztár” din Turda, cu care stă în legătură banca lor.

Iar pentru aceste două lucruri veți avea să dați seamă înaintea lui Dumnezeu și a generației ce urmează.

Riporter.

Mijloace de înaintare.

— Conferență populară. —
(Urmare și fine).

O organizare pe teren economic este în Franția. Și aici starea muncitorilor agricoli era grea. Prețul cerealelor era mic. Viile le-a pustiit filoxera. Pământul a sărăcit. S'au adunat atunci mai mulți la un loc și au format așa numitele „sindicate agricole”. Numărul acestor syndicate este astăzi de 1500, cu aproape 700 mii aderenți. Unele dintre syndicate sunt comunale, altele cercuale, altele cuprind câte un comitat întreg. Foloasele lor sunt: fac cu puțință agricultorului de a cumpăra țeștin, de a vinde mai scump, de a lua bani împrumut cu dobândă mică. Cumpărarea se face în comun. Vinderea așijderea. Toate cele trebuincioase economice: mașine unelte, apoi sămânțe și gunoi artificial se cumpără prin secretarul syndicatelor pentru toți membri, în cantitate mare. Desfacerea cerealelor și a altor produse agricole se vând earăși în cantități mari mari. Astfel câștigul e evident. Din punct de vedere social îndeplinesc aceste însoțiri multe neajunsuri, apărând interesele agricultorilor, apropiind pe toți proprietarii mari, mijlocii și mici unii de altul și făcând

Poesii populare.

— Culese de Mihail Eminescu. —

Alei neică alei dragă!
Cine vrea să ne înțeleagă
Vază frunza cea pribeagă
Că-i ea viața noastră n'treagă;
Depărtarea toată strică,
De ne-alegem cu nimică,
Viața trece, frunza pică.

Alei, Veronică dragă,
Uite frunza cea pribeagă
E ca viața noastră n'treagă.
Alei, dulce Veronică,
Depărtarea rău ne strică.
Nu ne-alegem cu nimică
Viața trece frunza pică.

Pe dealul mănăstirii
Plimbă-se călugări
Blăstămindu-și părinții
De ce i-o călugărit
De nu i-o căsătorit...
O chilie ș-o fîntină
Fîntină cu apă bună.
Mers-o fete și neveste
Mers-o și mîndruța lui
Cu botole
Ca florile.
Cu minile
Ca rugile...

Că mîncatu-s de străini
Ca iarba de boi bătrâni;

Și mîncatu-s de dușmani,
Ca iarba de bolovani;
Și mîncatu-s de ai miei
Ca iarba de mielușei:
Căci mila străinului,
Ca și umbra spinului;
Când vrei să te răcorești
Mai tare te dogorești

De-aș trăi ca bradu 'n munte
N'aș avea năcazuri multe,
Dar trăiesc ca piatra 'n vale,
Tot cu lacrimi și cu jale.

Jalnică străinătate
Mult ești fără dreptate
Ocoliu țările toate
Și de bine n'avui parte
Că de mic am pribejit
Tot în străini am trăit
Și odihnă n'am avut...

Vai, săracă străinătate,
Rău m'ai fost fără dreptate,
Încunjurai țările toate,
Nici de un bine n'avui parte.
Muite țări am ocolit
Odihnă n'am dobîndit!

Așa 'mi vine uneori
Să mă duc la munți cu flori,
Să mă jeluesc cu dor
Să 'mi vină ceasul să mor.
Așa 'mi vine câte-odată
Să mă duc la munți de peatră,

Să privesc în lumea toată
Da d'acuma 'm și venit
Le acesta loc perit.
Vine-mi dorul une-ori
Să mă sui la munți cu flori
Să mă jeluesc în hori
Să-mi mai treacă din flori.
Vine-mi dorul câte-odată
Să mă sui la munți cu peatră
Să-mi fac ochii ca o roată
Să mă uit la lumea toată
Pe-unde am umblat odată
Când eram la ai meu tată.
Mă uitam spre răsărit,
Iar în jos către sfințit
Văzînd eu lumea și țara
Cum stam pe munți ca și cioara,
Iar marea și Dunărea,
Pe deasupra negura
Iară cu străini fiind
Pe nimene cunoscînd,
Mă rugai lui D-zeu
Să-mi arete drumul meu.
Vin-o dragă turturea
De-mi arată calea mea
Să pot trece Dunărea
Să văz, dragă țara mea,
Le-mi Doamne sufletul meu
Și mi-l bagă 'n sinul tău
Ca să scap de răutate
Și de grea străinătate
Și de-acum pin 'n vecie
Mila Domnului să fie.

Fă-mă Doamne ce mi-i face
Fă-mă pasăre malastră

La măicuța în fereastră
Maica să mă hișiască.
Dar ea nu m'a hișii
Până nu i-oi povesti
Cum petrec cu străini.
La străini, până ce cină
Eu sunt feșnic și lumină,
Dacă gată de cînat
Nu m'e n'treabă de-am mîncat,
Ci m'a n'treabă ce am lucrat.
Dar eu tac, nu zic nimica,
Doar din ochi-mi lacrimi pică.
Iau năframa și le șterg
Ele tot mai tare merg,
Ele pică la pămînt
De sălbatic ce sunt,
Ele pică pe obraz
De atât amar năcaz.
De mîncînc pîne uscată
Ea 'i cu lacrimi picurată.

De-ai juca ca nuca 'n ciur
La străin tot nu ești bun,
De-i juca ca aluna
Străinu-ți bagă vina,
Că să-ai bă străinul vreme
Cătră mine-ar tăia lemne
Și să-ai bă străinul rînd
Zău m'ar ținea tot flămînd,
De-ar urla valea de zamă,
Din strin dracu-a face mamă,
De-ar urla valea de lapte
Din strin dracu face frate!

să dispară fără oricel prejudiciu dintre clase.

O altă organizare folositoare găsim la țeranii din *Galiția, Silezia și Polonia prusiană*. În așa anumitele „cercuri agricole” se lucrează cu mult rezultat la ridicarea sortii țeranului. În Galiția sute de mii țeranii fac parte din aceste însoțiri. Casa populară ruteană din Lemberg a dat frumoase rezultate. Ea lăferează cât mai ieftin mărfurile de lipsă prăvăliilor comunale asociate. Prin aceasta se scapă țeranul din ghiarele cămătarilor, a cârcimarilor și altor speculanți ai satelor.

Din aceste pilde vedem, că calea asocierilor este cea către înaintare. Această cale să o apucăm și noi.

„Unde-î unul nu-î putere
La nevoi și la durere,
Unde-’s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește

a zis marele marele bard a națiunii noastre, Vasile Alexandri, fraților desbinați Munteni și Moldoveni. Și adevărul acestui cântec a fost înțeles de toți, dela cea din urmă colibă până la cel dintâi palat, căci ei s’au împreunat într-una, de au pus lumea în uimire și astăzi formează mândria și fala noastră: *Țara românească*.

Pentru o împreunare lucrare trebuie și noi să dăm mână, să ne organizăm. Știind, că unde-î unul nu-î putere și că unde-’s doi puterea crește, să nu stăm singuri, răsăliți în lupta noastră pentru trai ci să ne adunăm cu toții în diferitele noastre întreprinderi, ajutându-ne. Îmbărbătându-ne.

Stând singuri și băsându-ne numai pe propria putere, nu putem învinge cu atâta ușurință greutățile, ce întâmpinăm, ca și când punem umăr la umăr mai mulți înși. Ori cât de iscusit și cu știință ar fi singuratecul individ, singur nici când nu poate ajunge la rezultatul, la care ajung mai mulți înși cari lucrează la oaltă pentru acelaș scop.

Omul e avisat la ajutorul deaproapelui său. El trebuie să trăiască în societate și pentru societate. Dacă l-ai isola din societate, ar deveni sâlbatic. Dacă-ai voi să-l rupi din legăturile societății i-ai rupe firul trăinicieii, l-ai lipsi de oricel bucurie, de oricel nădejde. Omul numai în societate se poate desvolta, numai în societate își poate valida facultățile sale intelectuale și morale. În societate omul devine ceea-ce este vrednic.

Știm că societatea bună are înrîurirea binefăcătoare asupra dezvoltării caracterului; și dinpotrivă societatea rea strică pe om, îl duce la decadență, la perire sufletească și trupească.

Astfel pe lângă susținerea și întărirea din toate puterile a așezămintelor mari, a bisericeii și școlii naționale, preocuparea noastră să ne fie formarea diferitelor societăți bune și folositoare.

În toate părțile, în toate unghiurile locuite de Români să formăm atari societăți.

Pentru diferitele noastre trebuințe și lipse să formăm:

1., *societăți sau reuniuni de citire*, pentru luminarea minții și înmulțirea cunoștințelor, *intemeind biblioteci populare*;

2., *societăți de cântări*, pentru nobilitarea inimii, aducând laude și mulțămite atot-puternicului Dumnezeu în sfintele biserici, în Dumineci și sârbători și aranjând petreceri și producțiuni la diferite prilejuri pentru popor.

3., *societăți economice* îndeosebi: a) *însoțiri de credit*, din propriile noastre mijloace, conduse de noi și pentru noi.

b) *însoțiri pentru valorisarea produselor agricole*, ca astfel țeranul nostru să poată vinde grâul, cucuruzul și toate bucatele cu preț mai bun și să fie ferit de înșelători.

c) *însoțiri comerciale*, deschizând prăvălii și ospătării în comune, unde nu sunt negustori și ospătari români.

d) *însoțiri pentru asigurarea pagubelor de vite și*

e) *însoțiri sau reuniuni de înmormântare*.

Eată mijloacele de înaintare în cultură și bunătate materială.

Intemeind aceste societăți și prin o conducere conștiințioasă și zeloașă, atrăgând în sinul lor pe toți fiii și fiicele neamului nostru, ni-am ajuta și întări, ni-am croi o viață tîcniță și mulțămită, încât cu sorți de isbândă am putea duce lupta pentru trai și ni-am asigura viitorul.

Să lăsăm deci nepăsarea, îndoiala și neîncrederea dintre noi. Când interesele noastre de viață cer și glasul timpului de astăzi ne chiamă să ne stringem rîndurile, ca să fim una, tari și nedespărțiți, fără șovăire să ne punem pe lucru!..

„Iarba rea din holde piară,
Piară dușmănia ’n țară,
Între noi să nu mai fie
Decât florii și omenie!”

Tot ce-î buruiănă rea, piară de pe plaiurile noastre. Floarea mândră și curată a frației, a dragostei de cultură și de muncă, încolțească și crească în inimile noastre! Aceasta să ne formeze podoaba ființei noastre!

Așa vom merge înainte în cursul veacurilor și nu ne vom teme de perire în veci.

Sfințirea casei parohiale din Brestovaț (Aga).

Ziua sfințirii a fost hotărâtă pe Duminecă în 28 Septembrie (11 Octombrie) și au decurs astfel.

În presară puțină ploaie, bagseamă bunul Dumnezeu au voit să mai așeze praful, ear dimineața și peste zi timp frumos.

Pela orele 9^{1/2}, se aude pe strada de jos puternice „să trăiască” și îndată bubuituri de treascuri.

Ajunge prea onoratul domn protopresbiter tractual Gerasim Sirb cu mult onorabilă doamnă soție. La marginea hotărului l-a întâmpinat un banderiu de 20 de cărărași în frunte cu vâtavul, toți căciulari, români de viță veche, purtând suman, ițar și cușma p’o ureche. Cine i-a văzut n’are să-î mai uite și mai ales pentru comuna noastră mixtă au fost înalțător, căci așa ceva nu s’a mai văzut dela români de aici.

După descălecarea P. O. D. protopresbiter merge numai decât la biserică ca să servească la sfânta liturgie, care deja era începută de părintele Ioan Suci preot capelan din Cuvejd, și ajungând se înbracă și funcționează până la fine. Răspunsurile la serviciul divin atât în biserică cât și la sfințirea casei li-a dat domniul învățator George Tomi din Cuvejd și Ioan Seuca din Hodos.

După celebrarea sîntei liturgii s’a săvârșit sfințirea casei în prezența a întreg poporului și după aceea poporul s’a adunat în sala școlii unde P. O. D. protopresbiter a ținut o vorbire care la mulți le-au stors lacrimi de bucurie. Dup’aceea P. O. D. protopresbiter se întoarce în casa parohială, unde apoi se presintă comitetul parohial sub conducerea notarului său Trifon Jifcovic, mulțămindu-î în cuvinte calde pentru-că s’a ostenit de a luat parte la sârbarea noastră.

Prea on. domn protopresbiter se întretine timp mai îndelungat cu comitetul parohial dându-î povețe părintești prea folositoare.

După acestea au urmat prânz la masa prea modestă a subscrișului pe care am aranjat-o cu toată inima și multă dragoste.

La masă au luat parte și inteligența străină din loc. Nu au lipsit nici toasturile.

Primul toast l-au ținut p. on. domn protopresbiter întru sănătatea P. S. Sale domnului episcop diecesan. Subscrișul pentru p. on. domn protopresbiter. Părintele Ioan Suci pentru toți cei ce au contribuit cu dinariul lor la zidirea edificiului. De nou subscrișul pentru Ilustritatea sa domnul Dr. Iosif Gall. Prea on. domn protopresbiter pentru preotul capelan și învățatorul din Cuvejd. Dl învățator Tomi pentru buna înțelegere între diferite națiuni din această comună. Dl Ladislau Govrik magistrul postal pentru secul frumos, urmând încă o mulțime de toasturi dintre care unul de subscrișul emoționat până la lacrimi, pentru maritimii colectanți și donatori. Lăutarii nu au lipsit nici ei și au început cu „Desteaptă te române”.

Cam pela 3^{1/2} ore începe jocul în curtea școlii. (Casa parohială și școala sunt pe un intravilan).

Pela orele 5 p. m. prea on. domn protopresbiter se desparte de noi, între urări nesfârșite de „să trăiască” și însoțit de cărărași până la marginea comunei noastre.

Jocul la continuat și a durat până în zori și așa cum numai românul știe să-și petreacă.

Și acuma încă odată mulțumesc din inimă tuturor cari au contribuit cu dinariul lor și rog pe Cel de sus să le răsplătească înșut și înmuit.

Cătră Tine Doamne am sperat și mi-ai ajutat, Ție-Ți aduc mărire, cinste și închinăciune acum și în toate zilele vieții mele. Amin!

Brestovaț, (Aga) la 1/14 Oct. 1903.

Filip Vuia,
paroch gr.-oriental.

Reuniunea a doua de înmormintare din Deva.

— Înființată la 1886. —

La 30 August 1903 ni-am ținut, cu ajutorul bunului Dumnezeu, a XVIII-a adunare generală. Interes public servesc, dacă culeg pe sema oamenilor de bine bisericanii atari date din raportul general al direcțiunii, cari vor contribui la reslățirea unui așezământ de binefacere de primul ordin: pentru popor, biserică și preoțime deopotrivă.

I. Scopul reuniunii e: a da ajutoare în bani la cas de moarte a membrilor și a îngriji de cuviincioasa lor înmormintare.

Taxa de înscriere e: 2 coroane și competența de 60 fileri, pe carea fiecare membru plătește, de câte ori moare un membru, la mâna unui portarel al reuniunii, care umblă în fiecare cas din casă înscriind în cartea de membru numele membrului mort și eventuala plătire a competenței de 60 fil., din care îi crește membrului plătit de atâtea ori câte 50 fileri, de câte ori și-a plătit competența de 60 fileri în cârticica sa de membru.

Ajutoriu la casul de moarte 1. face: la 100 cor. 50 fil., la al 2-lea 101 cor., la al 3-lea cas 101 cor. 50 fil. și așa mai departe tot crește până la 250 cor.

Cel ce a plătit 300 de membri morți, nu mai plătește competențe și are drept la cele 250 cor. Va să zică el a plătit 2 cor. înscriere și de 300 de ori câte 60 fil., la oaltă 182 cor. de-a țireita și moștenitorii au drept la 250 cor., ajutoriu la casul său de moarte.

II, Averea reuniunii a fost la finea anului 1902 în depuneri, acți, funndațiunea Emilia C. Ciurcu n. Nicoară, competențe restante și bani gata: 7046 cor. 97 fil.; în tipărituri, cărți de membru, sigile și cărți de evidență 1000 cor.

III. Venitul curat a fost — sub cassariatul a fie ertat părintelui George Nicoară — la 1901: 1223 cor. 34 fil., ear’ în anul 1902 abia 435 cor. 44 fil.

Causa descreșterii — unica în decurs de 18 ani — zace într-o arătare mincinoasă a membrilor, Szóts Sándor, George Ghila și cumnatul său

Nicolae Benea, cari s’au plâns la ministru, că reuniunea ar urmări „scopuri acunse”, s’ar fi prăpădit „însemnate sume” din averea ei, pe care numai așa o pot mântui, dacă ministrul ne va delătura în fruntea reuniunii — înființată de fie ertatul meu tată și mine — și ne va „opri odată pentru totdeauna a fi în fruntea ei.” Ba că am fi dat sub masca binefacerei bani mulți pentru scopuri neiertate, ba că depunem banii în nește „acți” ale unor institute românești cari urmăresc „scopuri naționale”, ca „Grănicerul” în Dobrași „Corvineana” în Hunedoara, șcl.

Interesul general cere, ca să se știe, că capii acestei mârșave denunțări au fost: preotul reformat Szóts Sándor, secretariu la kultur-egylet și ajuns director la I a reuniune de înmormintare, în ortăcie cu George Ghila, fost preot și învățatoriu tipat în Cârjiț lângă Deva, ajutați de o mână nevăzută, dar’ știută. Purtând luptă aprigă de la direcțorii cu baronul Ursu, carele-î fusese cel mai mare patron chiar și în cele familiare, dl Ghila a fost întâiu mutat de la Cârjiț, dar’ nesupunându-se a fost destituit, ear’ școala din cauza domniului s’a închis. Tot din cauza diu’ s’a închis și școala noastră din Popești. Stricându-se și cu parochienii din Cârjiț, cari erau tot cu jalbe pe la protopop și consistoriu — a fost silit a și părăsi și parochia Cârjiț și a venit la școala de stat din Deva, unde a fost protegiatul acelora, cari și mai înainte l’au susținut ca sulă în coasta bar. Ursu.

Ajungând în Deva, îi trebuiau din nou — merite. Intemeiatorii români erau să fie delăturați și moralicește omorâți și înlocuiți cu Szóts Sándor, care la 20 Decembrie 1901, ni se recomandase de director, ear’ pe Ghila de cassariu. Adunarea generală de atunci cu 54 contra 14 voturi a respins atacul, pe furis și sgoșos cu bătae — bine organizată. Bătășii au fost de judecătorie pedepsiți și banda a rămas rușinată.

Adunarea generală din 22 Martie 1902, aflând toate în cea mai bună ordine și un venit curat ne mai pomenit la reuniune de 1223 cor. 34 fil., ear în membri noi o însemnată creștere, ne-a făcut adevărate ovațiuni, ear domnii Szóts Sándor, Ghila George și Benea Nicolae li-a votat cu 101 contra 2 voturi: dojană protocolară și disprețul adunării generale.

Nu peste mult însă a sosit strașnicul ordin ministerial; la 15 April 1902 a urmat oprirea lucrării reuniunii și secestrarea cărților și a averii întregi. (Va urma).

Conferența sanitară internațională din Paris.

Fată că sunt deja 40 zile de când se află întrunită la Paris a X-a Conferință sanitară internațională în care sunt reprezentate 29 state Europene, Asiatică, Americane, și Africane prin 70 delegați trimiși pentru ameliorarea conferințelor anterioare în sensul îndulcirii măsurilor sanitare actuale.

Se va fi întrebând lumea, ce pot discuta ei atât timp acolo asupra unor chestiuni ce par a fi azi atât de simple? Răspunsul este clar: Cestiunea prevenirii boalelor pestilențiale într’adevăr a devenit foarte simplă de când se cunoaște bine cauza și modul de propagare a lor. Acest mod de prevenire însă nu se împacă cu necesitățile de libertate în mișcarea comerțului, cu trebuințele de mișcare liberă a călătorilor pe cari interesele comerciale îi silesc să meargă și prin țeri unde bătăie cholera, ciuma și febra galbenă, fără ca să mai menționăm și celelalte molieme. Rolul greu al conferinței este deci împăcarea cerințelor sanitare cu cele ale comerțului care ca și sănătatea este un izvor de existență și de care nu ne putem priva.

Interesele comerciale sunt foarte pretențioase, căci pentru ele timpul câștigat joacă cel mai mare rol, pe când în materie sanitară timpul de observație pentru a putea determina existența boalelor, și timpul de luare de măsuri combatante tot atât de prețios pe cât de vătămător e comerțului acel timp pierdut.

Este deci chestiunea de a pune în cumpănă dreaștă riscul sanitar cu riscul comercial și a face echilibrul ce, cinstit vorbind nu se poate face fără ca să nu avem mici oscilațiuni când într-o parte când într-alta. Așa dar interesele sanitare reclamă ca mai bine să fie puțină paguba comercială de cât sanitară cât de mică, pe când comerțul susține că serviciul sanitar să facă și el un mic risc, până în proporțiunea în care riscul vieții omului există în orice relațiune de comerț internațional.

În resumat e vorba ca măsurile sanitare să nu fie aplicabile de cât numai acolo unde există cu adevărat un focar de boală sau în cazurile suspecte legitimate, și a lăsa libertatea comerțului și a călătoriei în cazurile când nu sunt indici precise de infecțiune, chiar dacă vasele comerciale ori călătorii vin din locuri contaminate de ciumă ori cholera în care din urmă caz fiind suficientă o supraveghere sanitară

Așa dar ceceea cheamă „carantină“ nu va mai fi aplicabil decât numai persoanelor bolnave de boalele suszise și numai persoanele cari au conlocuit cu persoane bolnave într-un mediu infecțios. Întru cât privește ecarintinele preventive, adică cele ce se aplicau vaselor neinfectate se va desființa cu totul prin convențiunea sanitară dela Paris și se va înlocui cu o supraveghere sanitară mai strinsă asupra execuțiunii măsurilor sanitare necesare în porturi.

Prin această convențiune orice acțiune de măsuri sanitare în porturi va fi mai accelerată, restrângându-se timpul de observațiune sanitară a persoanelor suspecte la 5 zile în loc de 10 ce era, și numai în cazuri excepționale i-se mai poate adăoga o supraveghere în libertate încă de 5 zile. S'a fixat timpul de extirpare a ~~șezărilor~~ și a desinfecțiilor la ~~șezărilor~~ necesar, avându-se ca principiu: că un lucru bine făcut este sigur. Fiește că pentru toate aceste operațiuni trebuie instalat un serviciu special și control bine făcut și necontentit.

S'a stabilit mai departe ca toate porturile cari fac comerț cu lumea mare să fie organizate astfel ca să poată primi în ele vase de orice proveniență și în orice stare sanitară. Trimiterea vaselor în alte porturi pentru tratament sanitar va fi admisibilă numai pentru porturi mici.

Fiește că aici nu pot să intru în detaliile de desinfecții și alte cesiuni de altfel foarte importante ca parte tehnică pentru funcționarea regulată a serviciilor sanitare de porturi. Ceia-ce cred că poate culmina pentru interesul obștesc, este tendința conferinței, prin un vot exprimat în unanimitate, afară de cel al delegatului turc, de a transforma consiliul sanitar superior din Constantinopol într'un consiliu internațional cum este d. ex. cel din Alexandria unde și guvernul Ottoman și cel Egyptian este reprezentat prin câte un membru.

E vorba deci ca cei 8 membrii ottomani să fie reduși la 4 și să se sporească membrii europeni. Fiește că această nu se va putea face fără consimțământul sultanului care de voie bună nu-l va da nici odată.

Este însă o mică schimbare realizabilă în cesiunea consiliului sanitar din Constantinopol, ceea-ce conferința sanitară din Paris a și admis cu unanimitate, e vorba de admiterea unui delegat român în acel consiliu, lucru care până acum nu ni-s'a acordat de conferința sanitară trecută, poate din cauza rezervelor ce România făcea asupra unor cesiuni în convențiunile trecute, poate din alte cauze politice. Negreșit că acest succes pe care delegațiunea română l'a obținut pentru țara lor în această conferință constituie un pas de progres cultural al României în Orient, căci în esența lucrului întregă organizațiune sanitară din Orient, ce Europa o aduce la îndeplinire, nu are alt scop de cât pe cel cultural.

Cred însă ca nu e fără interes a arăta aici că actuala conferință sanitară pe lângă sumă de cesiuni ce privesc pelerinajul la Mecca și organizarea serviciilor sanitare în Marea Roșie, Holful Persic și în Maroc, s'a ocupat de crearea unui birou sanitar internațional cu sediul la Paris, care după mo-

delul celui internațional de măsură și pondură, de statistică etc. ce există în Svițera să fie un oficiu de informațiuni sanitare comunicant cu întreaga lume și un fel de biuro de control, cu efect moral bine înțeles, asupra executării convențiilor sanitare în vigoare. Ceea-ce este foarte important în organizarea acestui biuro sanitar internațional, e faptul, că se lasă deschisă nomenclatura boalelor de care se va ocupa. Adică azi înființat pentru cholera, ciumă și febra galbenă, mâncă el poate cuprinde și tuberculoza, și variola și boalele venerice și alcoolismul, astfel că în această conferință sanitară internațională s'a pus bazele unui tribunal de arbitragiu sanitar, cu alte cuvinte s'a semnat speranța că toate maladiile, cari trag brazde adânci în calea progresului omenirii, vor putea fi delegate prin niște alegeri internaționale și a le stărpi precum tot pe aceasta cale s'a stărpi din Europa cholera, ciumă și e pe cale de a fi stărpite chiar acasă la ele în vizuinele lor hidoase.

Paris.

Dr. A. Tălașescu.

Anunț literar.

Între obiectele de învățământ ale școlii populare, unul dintre cele mai importante, după religioasă este *Limba română*; pentru-că ea este învățământul și centrul întregului învățământ școlar.

Er dintre cele 5 ramuri ale învățământului limbistic, *Esercițiile stilistice sau compunerea* este cea mai necesară; pentru-că pe când *esercițiile intuitive, cetirea, gramatica și recitarea* servesc ca niște mijloace ale instrucțiunii limbic, pe atunc *compunerea* este scopul natural al acestor ramuri de limbă.

Prin *compunere* sau *esercițiile stilistice*, cunoștințele adunate prin celelalte ramuri, școlarii se deprind a-le ordina într-o totime convenită și ale exprima ori a-le așterne pe hârtie sub o formă corectă lămurită și — în cât-va — frumoasă.

În școlile noastre populare, elevii *învăț* acum multe obiecte, multe lucruri *fotografice*, dar nu și necesare. Așa d. ex. de *compunere* nici nu se amintește de loc. De aci apoi rezultatele practice ale învățământului limbistic arată, că clerul absolut al școlii populare nu este capace să *compună* nici o epistolă, o comandă ori, cel puțin, să scrie corect 4—5 rânduri; pentru-că dînsul n'a învățat în școală cum să-și reguleze cuvenit ideile despre un subiect oare-care și nici cum să și le espună corect și lămurit, pe hârtie.

Importanța și necesitatea *compunerii* în școala populară a simțit-o și a recunoscut-o, în fine nu numai toți bărbații de școală, ci chiar și Înalțul Ministru de culte: de aceea prin un nou „*plan de învățământ pentru școlile populare de stat*“, îl și introduce în școlile acelea dispunând a se propune, cu începutul anului școlar viitor, ca un obiect de învățământ de sine stătător, cu materie proprie și oare anumite, dar paralel cu celelalte ramuri ale limbii și basat unul pe altul.

Dar, pentru predarea și învățarea cu succes a *compunerii*, ca și pentru celelalte obiecte, era și este mare trebuință de un manual de *compunere*, pentru elevii școlilor populare. Acesta trebuință cere, a voit subsemnatul a satisface, când, după o practică școlară de aproape 2¹/₂ decenii, cu finea anului trecut, a scris și edat 2 manuale didactice de *compunere* intitulată: „*Carte de compunere, pentru școlile populare, în 2 cursuri concentrice*... Cursul I. pentru clasa III și IV, și Cursul II. pentru clasa V. și VI., elementară, precum și pentru școlile repetiționale civile și cele preparandiale.

Felul întocmirii cărților mele de *compunere* este următorul:

1. Scopul acestor 2 cărți de *compunere* este doi: a) să servească elevilor de manuale didactice, din cari aceștia să învețe a compune, și b) să servească învățătorului de îndreptar sau conducător

la alegerea și prelucrarea manualului de *compunere*, arătându-i ce *compuneri* trebuie alese și cum trebuie predate acelea.

2. În ce privește *metodul*, cărțile de *compunere* sunt întocmite în modul acela în care va trebui să se alcătuiască, în viitor, orice manual didactic; anume:

A) *Materialul de compunere*, în aceste manuale, l'am luat, parte din obiectele de învățământ (abecedar, carte de cetire, esercițiile intuitive, religia istorie, gramatică și științele naturale) și parte din viața practică (descrieri și narațiuni de obiecte și întâmplări, es. ursului, epistole acte s. a.), dar l'am redus la strictul necesar. Materialul ales și împărțit în lecțiuni, după principiile corespunzătoare ale didacticei, l'am grupat apoi în fiecare curs, în câte 3 grade de *compuneri*: copieri, invitațiuni și producțiuni libere.

Astfel, în cursul I. pentru clasa III. și IV. am ales 30 de lecțiuni, câte se pot preda în cursul unui an școlar de 8 luni sau de 30 de săptămâni, luând adică câte 1/2 oră, pe săptămână.

Anume, cursul I. cuprinde, în genere, următoarea materie: În loc de prefață.

„Planul de lecție“ cu „treptele formale“, combinate cu „metodul de învățământ“ (procesul, forma și principiile) și cu „mijloacele de învățământ“ s'au de intuitiv și un „model de lecție practică“ despre subiectul „masă“; din care învățătorul să vadă modul, cum trebuie să procedă și apoi mijloacele de intuitiv, ce trebuie să folosească la predarea și corectarea lecțiilor de *compunere*. Urmează apoi.

Gradul I. Copierea: I. *Materia coco paierii*. II. *Predarepaierii*.

Gradul II. Imitațiunea: I. *Descrierea*. a) *Descrieri de lucruri* b) *Descrieri de minerale*. c) *Descrieri de animale*. *Descrieri de plante* e). *Descrieri de edificii* f). *Descrieri de locuri*.

II. *Comparațiunea* a) *Comparațiuni de lucruri* b) *Comparațiuni de ființe* III. *Prescurtarea s'au resumarea bucașilor de cetire*. Gradul III. *Producțiunea liberă*. I. *Teme gramaticale, ortografice și de punctuație*. II. *Descrieri narative*. III. *Notațiuni din viață* a) *Serbări* b) *Întâmplări zilnice*. IV. *Epistole*.

În Cursul II. pentru clasa V. și VI. am ales și ordinar 60 de lecțiuni, luând câte 2 lecțiuni, în 2 jumătăți de oră, pe săptămână. Anume.

Planul de lecție. I. *Predarea lecțiilor*. II. *Corectarea lecțiilor*. *Introducere*: I. *Lucrările compunerii* (invențiunea, dispozițiunea și elocuțiunea). II. *Formele compunerii* (prosa și poezia).

Gradul I. Copierea: I. *Materia copierii*. II. *Predarea copierii*.

Gradul II. Imitațiunea. I. *Descrierea*. A) *Descrieri de ființe*: a) *Descrieri de animale* b) *Descrieri de plante*. b) *Descrieri de lucruri*: a) *Descrieri de revizite* b) *Descrieri de minerale*. c) *Descrieri de edificii*. d) *Descrieri de locanță*. II. *Comparațiunea*. a) *Comparațiuni de ființe*. a) *Comparațiuni de lucruri*. III. *Notațiuni*: a) *Prescurtarea frazelor compunerii*. b) *Transformarea poeziei în prosă*.

Gradul III. *Producțiunea liberă*: I. *Teme gramaticale, ortografice și de punctuație*. II. *Rezultatul*. III. *Descrieri narative*: a) *Descrieri de fenomene din natură*. b) *Descrieri de priveliști s'au scene din natură*. IV. *Narațiunea*. a) *Narațiuni din experiența noastră*. a) *Serbări* b) *Întâmplări*. b) *Notațiuni din experiența străină*. a) *Istoria*. b) *Biografia*. c) *Fabula* d) *Parabola*. V. *Scrisoarea*.

A) *Epistola*: a) *Epistole familiare*. b) *Epistole de politeță*. c) *Epistole comerciale*. d) *Epistole literare*. B) *Actul sau documentul*: a) *Acte private*. b) *Acte publice*.

Adaus. I. *Observări generale*. II. *Îndreptarea greșelilor*. III. *Tabla de materie*.

b) *Lecțiunile alese le-am întocmit după ultimele cerințe ale pedagogiei mo-*

dernă, adică: după planul „*treptelor formale*“, care plan e alcătuit pe baza celor 3 acte ale procesului apercipiunii: *percipițiunea*, *abstracțiunea* și *determinațiunea* sau aplicarea. La treapta I a lecțiunii, numită după didactică, *Prima deducțiune*, am prezentat subiectul lecțiunii prin *esemple intuitive*, predându-le după forma și principiile corespunzătoare ale didacticei, spre a putea procura ideile necesare ale subiectului de *compunere*. La treapta II., *Inducțiunea*, a abstracțiunii sau sistematizării în definițiuni, ideile găsile și le-am formulat în *regule de compunere*, stabilind schița planului de *compunere* cu părțile sale: *introducere*, *cuprinsul și încheierea*, spre a înlesni fixarea lor în memoria școlarii. La fine, la treapta III., *Ultima deducțiune sau aplicarea*, am propus școlarii *tema de compunere*, spre a o lucra pe hârtie și spre a memoriza definițiunea și *regulele compunerii* respective.

De oare-ce *compunerile* lucrate de elevi, dar necorectate, n'au nici o valoare; de aceea, la modelul de lecție practică din cursul I., am arătat și un *nou metod de corectare*. După acest metod, corectarea *compunerilor* se face mai cu înțelegere și cu mai bun succes.

3) *Relativ la limba cărților de compunere*, mi-am dat silința de a redacta *lecțiunile de compunere*, alese și ordinate, într'un stil simplu, formulându-le pe cât mi-a fost posibil, în cuvinte și propozițiuni curate, corecte, lămurite, precise și alese, spre a putea fi înțelese cu ușurință, de către micii școlarii.

4. *Timpul necesar pentru predarea compunerii*, care, în actualele planuri de învățământ, nu este fixat și pentru acest obiect, în clasele III.—VI., se va lua din jumătatea orelor destinate pentru predarea *esercițiilor intuitive în limba română*, câte 3—4 jumătăți de oră, pe săptămână, rămânând, bine înțeles, cealaltă jumătate, din orele (8¹/₂ la săptămână) *esercițiilor intuitive*, pentru limba maghiară, conform ordinațiunii ministeriale relative la acest obiect; pentru-că însăși *compunerile* nu sunt decât niște *eserciții intuitive* de vorbire și scriere mai dezvoltate.

Cumcă cărțile mele de *compunere* vor fi având și greșeli în fond, metod ori în limbă, aceasta zace întâiu în firea sa, fiind produse omenești, și ca atare imperfecte, și a doua în împregiurarea, că acele cărți sunt primele și unicele în felul lor, în modesta noastră literatură didactică. De aceea o recensiune obiectivă și instructivă, asupra manuscrisului numite, care sa scoată în relief, atât părțile umbroase sau defectele lor, cât și părțile luminoase sau cântățile relative la fond metod și limbă, nu numai ca se impune în interesul învățământului limbistic, dar va fi și primită cu mulțumire.

Cu toate acestea, basat pe o experiență mai îndelungată, pot să afirm cu toată țaria convingerii, că, introduse în școlile noastre populare și tractate după îndrumările espuse, cărțile mele de *compunere*, nu numai că vor reforma și ameliora, în special, învățământul limbistic, ci vor aduce în general, un mare serviciu întregului învățământ școlar.

Pe lângă aceasta, numitele cărți de *compunere* pot face un bun serviciu învățătorului și la predarea limbii maghiare, traducându-se numai lecțiunile, în această limbă. În speranță, că manualele didactice des numite, vor fi bineprimite de către frații colegi, le recomand, cu toată căldura, binevoitoarei atențiuni, cerând frașescul sprijin.

Ambele cărți de *compunere* să pot comanda dela autor ori dela librăriile principale din patrie, Cursul I. cu 50 fil. și Cursul II. cu 1 cor., la comanda mai mari, pe lângă rabatul cuvenit.

Iuliu Birou,
Inv.

Abecedarul învățătorilor arădani — apreciat în România.

Învățătorul N. Ștefu unul dintre autorii a primit o corespondență, în care un învățător din București face asupra Abecedarului următoarea recenziune:

Iubite Amice!

Căutând zilele aceste printre cărțile mele dau de drăguțul vostru ABCedar.

Îl alătur ABCedarului românesc a d-lor George S. Ioneanu, Elena Ștefanopol, Ioan Ghiță și Gheorghe N. Costescu din București.

Ca înfățișare, ca execuție de artă grafică, era superior, era drăguț și, de bucurie, l'am sărutat.

Eram nespun de vesel că, asemănându-l cu un ABCedar de București am aflat că al vostru din Arad stă față, cu cel mai bun ABCedar din București.

Aceasta în ce privește partea materială.

Să vedem partea spirituală:

Deși nu mă simt competente a aduce o judecată asupra lucrării Voastre, totuși, fără frică de a fi desmințit afirm că: ABCedarul Vostru este ultima perfecțiune. Este o carte de care Vă puteți felicita; ear colegii Voștri, dascălimea eșită din institutul din Arad, se poate mândri cu Voi.

Un titlu mai spiritual ca cel-ce ați pus cărții, nici că se poate. Este un titlu pe care îl citesc și analfabeții; el excită curiozitatea copilului și în același timp stimulează și îndeamnă. Dovadă că sunteți dascăl conviși de chemarea voastră.

Dela prima vedere cartea Voastră trădează spiritul Vostru dascălesc, spirit, ce pare a fi înșuțat și cărții Voastre: Se impune nu prin silă și poruncă, ci, prin interesul ce desvoaltă, prin ușurința de a o percepe și plăcerea ce stărnesc elevului.

Ea corăspunde cerințelor principiilor pedagogice de care trebuie să țină cont un ABCedar: dela cunoscut la necunoscut, dela aproape la departe, dela simplu la complicat etc.

Bucățiile de citire au subiectul ales din cercul cunoștințelor micilor copilași; morala — conclusia — este exact stabilită. Astfel, nu știu ce s'ar putea încă cere acestui ABCedar?

După mine el întrunește tot ce trebuie să întrunească o asemenea carte și, earăși nu conține mai mult de cât ceea-ce trebuie să conțină.

Ne apărât, desăvârșit numai Tatăl cel de sus este, deci și cartea Voastră are unele scăderi cari, de altfel, sunt aproape inevitabile unei cărți.

Așa cuvintele *son, rol, mul* la pag. 12, 13, 14 și 15 imi par nepotrivite cu gradul de pricepere al începătorilor, (*son-sunet?* mul-cățir?)

Găsec că trebuiesc evitate cuvintele străine ca *roc-haină, ost-răsărit, est, cios-păndar, gule-ciurdă, tutce-curci, tolceiu-pălnic* pag. 27, 28, 31, 45, 64 și 69.

Nu găsec bine întrebuințat cuvântul *ord.* pag. 28 care este un neologism.

La pag. 30 „jug de nuc”, nu există. Chiar când vr'un bogat și-ar permite luxul, ar renunța la astfel de jug, preferind pe cel de jugastru, ca mai ușor și practic.

La pag. 37 este greșit întrebuințat verbul *rid* ca verb reflexiv „*mă rid*”.

Nu știu asemenea, cum cuvântul *rață* își schimbă rădăcina la plural și devine *rețe* (pag. 42) când corect este o *rață*, două *rațe*; asemenea *șase șese*.

La pag. 51 e litera *h* în cuvintele: *gît, gib?* La pag. 47 pentru-ce Lugoș? Ori nu cântă poporul: Lugojană, Lugojană...? Pag. 60 „Copilul bun mănăcă pâne”. Dar cel rău, nu mănăcă? Ah! aici mi-se pare că s'ar zice că; copilul e bun când se mulțamește cu pâne. — Nu găsec a recunoaște epitetul de *bun* copilului care nu refuză pânea, mai ales că bietilor copii de Român nu le dă mâna s'o refuze.

În mai multe locuri vîd că nu se deosebește se de să!

La pag. 74 ar fi bine „Mobilele școlii trebuiesc îngrijite și nu „păzite”. A păzi de hoști de fugă, ceea-ce nu e cazul aci. Mobilele trebuiesc îngrijite să nu se strice.

În bucată de citire „Masa și banca” găsec de 2 ori cuvântul *pult*. Din înțelesul frazelor cred că ar fi vorba de cutia mesei și a băncii,

La pag. 75 creionul este rău numit *cerusă* care însemnează cu totul altfel

de material. Apoi lemnele se țin în măgăzie și nici-decum în cămară. Datorî suntem a avea în vedere unitatea limbii române, căci numai astfel se va mai înțelege Român cu Român.

Asemenea ar fi de dorit, ca desenerile să fie corespunzătoare cu scopul lor; în ele trebuie să se recunoască elevii. — Mi-se pare că desenatorul a avut în vedere numai școlarii din Arad și nu pe cei din provincie. — Era mai bine a-l înfățișa pe elev în suman și cojoc, cu straița de lână în spate ear nu în surtuc și cu ghiozdan de pele.

Aceste modeste observațiuni, la tot casul nu detrag nimic din valoarea acestui ABCedar, care este și rămâne o excelentă carte.

Atât am avut de zis despre drăguțul Vostru ABCedar, care, repet, Vă face cinste și prin el, ați binemeritat dela colegii Voștri căroră le-ați înlesnit munca, servindu-le un manual corespunzător tuturor cerințelor didactice; — dela micuții elevi, căroră, prin cartea Voastră atât de ușor acceptabilă priceperii lor, le-ați înlesnit calea spre lumină; ați bine-meritat deci dela națiune.

Primește, Te rog, o cordială strîngere de mână. G. Tudoran.

Partea economică.

Boale la paseri.

În „L'Agriculture nouvelle” găsim următoarele amănunte și sfaturi cu privire la câte-va boale ale paserilor, date de dl Brechemin. Avînd în vedere pagubele mari ce asemenea boale pricinuesc și la noi, cari boale, de bună seamă, sunt piedecă la înmulțirea paserilor și deci la întemeierea comerțului cu ouă, atât de bănos pentru Danemarca și alte țeri, dăm lămuririle de mai jos.

Podagra (Goutte). După Dr. O. Larger podagra la paseri se arată mai ales la picioare, la degete și ceva mai sus pe picioare. La papagalii a văzut suferind numai cele două degete ce le din nainte, nu și celelalte.

Paserea lovită de un atac de podagră e prinsă de tremurături nervoase la picioare, o vedem ținîndu-se anevole în picioare, adese ori stă numai într'un picior, ținînd ridicat în sus pe cel bolnav; foarte adesea șade culcată, ca și cum greutatea trupului ar fi prea mare pentru degetele ei bolnave.

Așa începe boala. Apoi se arată umflături pe părțile din afară ale închieturilor, cari sunt dureroase la pipăit și cu timpul sunt așa de mari, încât schilodesc cu totul picioarele și fac mersul din ce în ce mai greu. La unele boala nu merge mai departe, ba dă chiar înapoi, lăsând urme neînsemnate. O fi constituția tare a insului, ori fi împrejurări prielnice din afară, schimbarea de hrană, de temperatură, de locuință etc.

La altele însă umflăturile încep a curge și a săngera la cea mai mică șgărietură. Se fac rani, în cari se simte un lichid învelit într'o peliță, care pătrunde pela încheeturi. Boala merge din rău în mai rău și paserile pier, înfătoșând nimicirea zgărciurilor, cangrena oaselor etc.

Trec adesea luni de zile dela cele dintâi semne de boală până la moarte, de-aceea e lesne de tămăduit. Trebuie însă să alegem toate paserile bolnave și să le punem la o parte, îndată ce le vedem că n'au poftă de mîncare, că slăbesc, că penele sunt fără culoare vie și zburlite, creasta palidă și moale, diaree îndărătnică etc.

Une ori paserile se tămăduiesc, dar le rămân picioarele umflăte și schilodite.

Pricina acestei boale e că în singe se află prea multe combinații de acid uric (urate), cari în loc de a fi date afară

prin rinichi, se așează sub formă de cristale la închieturi și pricinuesc acele dureri îngrozitoare de care sufer podagrosii. Așezîndu-se în alte organe, la inimă, stomah, plămâni, ficat, mațe, artere etc. uratele produc și acolo stricăciuni, ce se pot ușor cunoaște, după moartea bolnavului.

Boala e deci în totul asemănătoare cu podagra dela oameni și are aceleași pricini. Și la paseri s'au găsit cristale de urate în închieturile dela labe și dela aripi. Încărcarea aceasta a sîngelui cu urate se datorește unei hrane prea substanțiale și prin prea multe săruri de calciu (var) ori prin o dare afară din trup prea mică. Așa, paserile selbatice, prinse și ținute în colivii etc., deci lipsite de viața activă ce duceau, încep a nu putea da afară uratele din sînge și se îmbolnăvesc de podagră.

Paserile sunt cunoscute ca producătoare de foarte multe urate și de aceea sunt și așa de expuse la podagră.

Podagra e și moștenită, de aceea nu trebuie puse la clocit ouele paserilor bolnave.

Boala se întîmplă mai ușor acolo unde paserile sunt nevoite a trăi în curți mici sau în cuște și n'au chip de-a face destulă mișcare. Pentru a le ușura curățirea de urate trebuie să le dăm hrană verde precum varză, ci-coare selbătecă și ori-ce alte burueni. Hrana cealaltă trebuie amestecată prin pae ca să le dăm de lucru cu scurmatul.

Pe lângă schimbarea felului de hrană, la casurile grele e bine să le dăm și nițel acid salicilic în apă și hrană.

Artrita. E pricinuită tot de urate dar se vede mai ales la genunche etc. Putem să le dăm tinctură de aconit, 2 grame; tinctură de digitală, 3 grame; apă destilată, 200 grame. Din acest amestec le vom da câte zece picături pe zi într'o lingură de apă și le vom ținea la cald.

Adese ori pricina boalei e o locuință rece și umedă; vedem paserea schiopătînd și lăsînd în jos aripele, ne avînd parcă putere a le ținea la locul lor.

Reumatism articular. Foarte înrudit cu podagra atacă mai ales puil dela 14 zile până la luni; vedem că degetele li-se șgăresc și că umblă ca pe niște monduri. Tipă necontentit de durere, până ce pier. În inimă le allăm un chiag de sînge mare, plămînii sunt congestionați și închieturile sunt roșe și uneori jupuite de piele; ear șgărciurile din ele în loc de albe sunt roșii și par'ca infiltrate de sînge. Pricina e umezeala, lipsa de exercițiu și nedarea afară a uratelor ca și la podagră. Se tămădue cu acid salicilic și cu hrană amestecată cu verdețuri. Puil micu de degetele șgărcite, îi ținem cu labele într'o bae de drojii de vin cu sare. Pe părțile dureroase îi putem unge cu amestecul următor: esență de terebentină, 10 grame; alcool camforat, 150 grame.

Felurimi.

Societatea de Geografie din București. După terminarea *Marelui Dicționar al României*, biroul Societății de Geografie a hotărît să publice dicționarele geografice ale țărilor locuite de Români, afară din Regatul României.

Încă de anul trecut, după sesiunea generală, biroul numise o comisiune compusă din d-nii G. I. Lahovari, președinte, Gr. G. Tocilescu, Nic. Densușianu, col. Ionnescu și Ionnescu-Gion membrii, ca să se ocupe cu lucrările pregătitoare. După mai multe ședințe, această comisiune a ales, pentru a fi

mai întâi studiate, *Basarabia și Bucovina*. Au fost însărcinați cu lucrările, sub supravegherea comisiunii, dl Z. Arbore pentru Basarabia și D. prof. Grigorovitză pentru Bucovina. De astă primăvară și până acum d-nii Arbore și Grigorovitză au lucrat după toate datele ce și-au putut procura, asupra acestor două provincii locuite de Români. Publicațiunile guvernurilor imperiale ale Rusiei și Austriei au fost folosite în toate părțile lor privitoare la Români, iar informațiunile particulare, bine controlate ale autorilor, au completat lacunele ce se constatau pentru Români în publicațiunile oficiale.

Sămbăta trecută comisiunea compusă din președintele ei, dl G. I. Lahovari, neobositul secretar general al Societății Geografice, și din d-nii Gr. G. Tocilescu și Ionnescu Gion, au ascultat citirea cător-va din articolele *Basarabiei* dlui Z. Arbore și citirea cător-va din articolele *Bucovinei* dlui Grigorovitză. La sesiunea generală din Martie 1904. Societatea Geografică va asculta părerea completă a comisiunii despre aceste două lucrări. Sămbăta, comisiunea s'a mulțumit a felicita pe d-nii Z. Arbore și Em. Grigorovitză pentru munca neobosită ce au pus până astăzi întru adunarea isvoarelor și redactarea articolelor. Comisiunea a recunoscut cu plăcere grija cu care autorii acestor două Dicționare au lucrat toponimia românească a satelor, riurilor și munților precum și stăruința cu care au dat fiecărei localități partea istorică, privitoare la elementul românesc.

Membrii Societății Geografice vor avea fericirea să vadă, în sesiunea generală a anului 1904 depunîndu-se înaintea Augustului Președinte al Societății Geografice, două lucrări meritorie despre țărilor locuite de Români în afară de Regatul României.

O ureche pentru 25,000 franci. — Se citește în ziarul „New-York-Herald”:

„O ureche dreaptă în bună stare să cere de doctorul A. L. Nelden, 13 East-street la New-York.

„Urechia aceasta trebuie să fie fixată prin procedeul altorui omeneshi la capul unui client bogat care și-a perdut-o pe a sa.

„Proprietarul urechii de cedat va fi supus să stea cinci zile lipit de corpul clientului doctorului Nelden, după-ce va fi suferit să i se taie urechia pe jumătate. Dacă acest altol omenesc se prinde în rătașă apoi de tot, despărțită de capul vechiului ei proprietar.

„În ori-ce caz proprietarul urechii va primi răsplată de cinci mii de dolari. Nu e nici o condițiune nici de vîrstă nici de sex, ci numai atîta ca urechia să fie cu desăvîrșire sănătoasă.

Marfă gratis. Un mare bazar din Lyon, era în ajunul falimentului, deși în depozit avea marfă de o valoare destul de considerabilă. Într'o zi se prezintă la directorul celui bazar un individ, foarte bine îmbrăcat, și-i cere 10.000 de lei în polițe, ca să-i dea un plan cu ajutorul căruia să iasă ușor din încurcătura în care se afla. Directorul îi iscălește poliția cerută și individul îi desvălește planul.

A doua zi marfă afișe anunțau locuitorilor că la X... bazar, o zi pe lună se dă ori-ce gratis. Într'adevăr, la fie-care cumpărător se elibera câte o chitanță datată de ce cumpăra, iar la sfîrșitul lunii se va ține la sorți ziua în care să înapoiesc banii tuturor cumpărătorilor cari au avut fericirea să cumpere în acea zi.

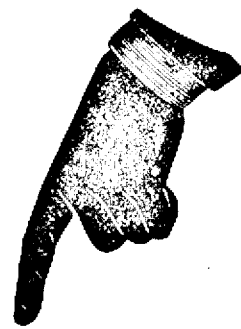
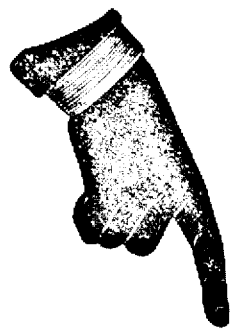
De vre-o zece ani X... bazar dă o zi pe gratuit, și cu toate acestea proprietarul a devenit milionar în acest scurt timp.

Un fenomen curios. La Academia de științe din Paris, d. Ceslaudes de la Observatorului din Meudon, a comunicat o notă a d-lui Jean Mascart relativă la un curios fenomen meteorologic.

În cursul recentelor furtunilor la Paris, d. Jean Mascart a putut vedea un nor de formă cu desăvîrșire pătrată care se dessemna în mod net pe azurul cerului timp de 5 sferturi de oră, acest nor nu s'a modificat de loc dar din masa sa porneau încontinuu, în toate sensurile, fulgere și buibuituri de tunete. La sfîrșit s'a topit în ploaie.

Forma în realitate extraordinară a acestui nor are poate o relație inexplicabilă cu intensitatea manifestațiunilor furtunoase al căror sediu era.

Am onoare a aduce la cunostința tuturor că
pentru sesonul de acum mi-a sosit prețioase

COVOARE

de

PERSIA și SMYRNA

*luându-mi voia a ruga pe On. Public să bine-
voiască a cerceta magaziile mele bogate în
covoare, perdele, șarșafuri, plapome, sal-
tele, acoperitoare de bumbac, țoale și
altele.*

87 2-3

Domán Sándor

ARAD.

— PIAȚA LIBERTĂȚEI Nr. 17. —

